

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op dinsdag 2 juni 2009 om 20.00 uur door **Véronique van den Engh**

Véronique van den Engh werd in 's-Hertogenbosch geboren. Ze kreeg, na een aantal jaren pianoles, op 14-jarige leeftijd haar eerste orgellessen van haar oom Aat Broersen in Haarlem. Na haar Gymnasium B opleiding ging ze studeren aan het Brabants Conservatorium in Tilburg. Ze behaalde daar als leerling van Maurice Pirenne het diploma Docerend Musicus in juni 1989 en een jaar later het diploma Uitvoerend Musicus voor orgel. Bij Cees Rotteveel studeerde zij koördirectie, waarvoor ze in juni 1988 afstudeerde. Sinds augustus 1989 is zij als docent verbonden aan de Schola Cantorum van de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch. Bij de Schola Cantorum is zij tevens assistent-dirigent. Gedurende vijftientig jaar was zij in de Sint-Jan assistent-organist. Op 1 februari 2008 volgde zij Maurice Pirenne op als organist van de Kathedrale Basiliek van Sint-Jan te 's-Hertogenbosch.

Praeludium et Fuga in G-Dur, BWV 541	Johann Sebastian Bach	1685-1750
Fantasie op B.A.C.H., TWV 132	Louis Toebosch	1916-2009
Partita: Wer nur den lieben Gott läßt walten	Georg Böhm	1661-1733
Preludium over Veni Sancte Spiritus (1957)	Maurice Pirenne	1928-2008
Sonata V in D-Dur, opus 65	Felix Mendelssohn Bartholdy	1809-1847
Echofantasia	Jan Pieterszoon Sweelinck	1562-1621
Passacaglia, BuxWV 161	Dietrich Buxtehude	1637-1707
Toccata con Corale e Fuga	Jos van Amelsvoort	1910-2003

Vanavond een Nederlands-Duits programma, waarin diverse compositievormen te horen zijn: praeludium, fuga, fantasia, partita, sonata, passacaglia, toccata.

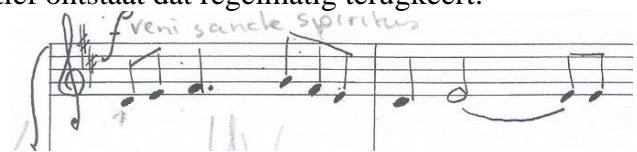
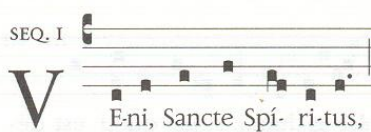
Bach: Een praeludium is letterlijk een voorspel. Het heeft geen vaste vorm. In een fuga wordt het thema eerst eenstemmig voorgesteld. In deze fuga is het thema eerst te horen in de alt, daarna in de tenor, vervolgens in de bas en dan in de sopraan. Daarna keren de thema's in de verschillende stemmen steeds terug. Het thema van deze fuga is zeer herkenbaar en daardoor gemakkelijk te herkennen. Zowel dit praeludium als deze fuga van Bach zijn buitengewoon feestelijk.

Toebosch: Een fantasia is een vrije muzikale vorm, zonder echte structuur. Daarin kan wel gebruik gemaakt worden van een thema dat steeds terugkeert. Voor de bundel Brabants orgelalbum zijn in het Bachjaar 1985 verschillende Brabantse componisten gevraagd hun fantasia te laten gaan over de naam: Bach. Deze muzikale naam b-a-c-h is op allerlei manieren en bij iedere componist op eigen wijze te horen. (In Duitsland is de b: bes en de h : b. Dan klinkt dus bes-a-c-b.) Van de, op 22 mei op 93-jarige leeftijd overleden, Brabantse componist Louis Toebosch klinkt zijn Fantasia over B.A.C.H.

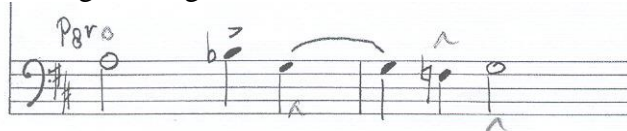
Böhm: Een koraalpartita is een reeks variaties over een lied. Deze partita bestaat uit 7 variaties.

Pirenne: Zo kort na Pinksteren moet in de kathedraal uiteraard het praeludium over de sequens Veni Sancte Spiritu (kom Heilige Geest) voor Pinksteren van Pirenne klinken. Hij schreef het praeludium in zijn Rometijd. Het praeludium bestaat uit 4 gedeelten:

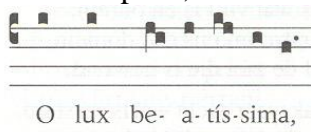
1. Opening met de noten van het gregoriaanse Veni Sancte Spiritus in een door Pirenne eigen ritmische volgorde gezet, waardoor een speels motief ontstaat dat regelmatig terugkeert:

2. In het tweede gedeelte wordt gebruik gemaakt van 3 motieven: Het eerste is als volgt:

het tweede is op "O, lux beatissima", de vijfde strofe uit de sequens:

het derde motief, gebaseerd op de communio van Pinksterdag "Factus est repente", verschijnt er zo nu en dan speels doorheen:

3. In het derde gedeelte worden het motief "Veni Sancte Spiritus" en "O, lux beatissima" samengevoegd.

4. Imposant slot met gehele eerste strofe van Veni Sancte Spiritus in lange noten. Aan het eind klinkt nog eenmaal "O, lux beatissima."

Mendelssohn: In dit Mendelssohnjaar, Mendelssohn werd 200 jaar geleden in Hamburg geboren, zijn Sonata V voor orgel. Mendelssohn componeerde zijn orgelsonates, gecomponeerd tussen 1839 en 1844, in een vroeg-romantische stijl, maar duidelijk hoorbaar zijn ook nog de barokke invloeden. Hij was duidelijk geïnteresseerd in die periode. Dankzij hem kwam er belangstelling voor de composities van Bach, en vond onder hem bijvoorbeeld de eerste uitvoering van de Matthäuspassion plaats sinds het overlijden van Bach. Een sonate is een muziekstuk met meestal een vaste opbouw uit meerdere delen. Deze orgelsonate bestaat uit drie delen. Het eerste deel is een koraal, waarna een rustig middendeel volgt. Het derde deel wordt afgewisseld door enerzijds majesteitelijke gedeeltes, anderzijds gedeeltes die door de triolenbeweging zwierig zijn, maar zangerig blijven door gebruik te maken van een spannend, rustig motief.

Sweelinck: Een fantastische fantasie met speelse echo's op verschillende manieren.

Buxtehude: Een passacaglia heeft variaties over een steeds terugkerend thema, bij voorkeur in de bas en meestal in een driedelige maat. Deze passacaglia bestaat uit vier groepen van 7 variaties.

Van Amelsvoort: Een toccata is een virtuoze, fantasie-achtige instrumentale compositie zonder vaste vorm. Het koraal in de toccata is gebaseerd op de gregoriaanse hymne Vexilla Regis. Het is een kruishymne die gezongen werd in de Goede Week en met het feest van kruisverheffing. Thema in de hymne is het kruis, dat door Christus' dood wordt tot een bloeiende boom: aan de takken van de boom hangt de prijs die voor de verlossing werd betaald.